

Opzegging kredietovereenkomst

Law Alert
Financial Services
Juli 2015

Inleiding

Als een onderneming niet aan de verplichtingen onder een kredietovereenkomst voldoet heeft de bank in veel gevallen contactueel het recht het krediet vroegtijdig op te zeggen. Uit de praktijk blijkt echter dat de bank niet te lichtzinnig mag omgaan met het opzeggen van het verstrekte krediet. De afgelopen jaren is dikwijls geprocedeerd over de vraag welke maatstaf dient te worden gehanteerd bij de beoordeling of het krediet al dan niet rechtsgeldig is opgezegd door de bank.

1. Rechtsgeldige opzegging: arrest Rabobank/Aarding¹

Hoewel de opzegging doorgaans contractueel is vastgelegd in een kredietovereenkomst of voortvloeit uit de toepasselijke bankvoorwaarden, dient alsnog te worden beoordeeld of een kredietovereenkomst rechtsgeldig is opgezegd. Bij deze beoordeling werd tot voor kort veelal een maatstaf gehanteerd, afkomstig van het arrest Rabobank/Aarding.

In deze zaak was er sprake van een kredietovereenkomst die voorzag in een contractuele grondslag voor opzeggen van het krediet. In die zaak oordeelde het Hof Arnhem dat de bank een bijzondere zorgplicht heeft jegens haar cliënten en dat de reikwijdte van deze zorgplicht afhangt van de omstandigheden van het geval. Bij het opzeggen van een krediet brengt de zorgplicht met zich mee dat de opzegging ten minste zal moeten voldoen aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Het hof noemde een aantal factoren die in dat kader relevant zijn zoals: de duur, de omvang de aard en het verloop van de kredietrelatie, de betrouwbaarheid van de kredietnemer en de aard van zijn verzuim, de mate waarin zijn kredietwaardigheid af- of toeneemt en de ernst van de financiële problemen die zullen ontstaan als hij zijn financieringsbehoefte niet ergens anders zou kunnen onderbrengen.

2. Arrest ING/De Keijzer Beheer c.s.²

In het arrest van de Hoge Raad inzake ING/De Keijzer Beheer c.s. bestond de kredietrelatie uit een rekening courant en twee rentevaste leningen voor bepaalde tijd. Omdat de kredietlener een aantal verplichtingen uit de kredietovereenkomst niet nakwam, zegde de ING Bank het krediet op waarbij tevens aanspraak werd gemaakt op een "boeterente" vanwege de vroegtijdige aflossing van de rentevaste leningen.

Ook in deze procedure stond de vraag centraal of de bank rechtmatig de kredietrelatie had opgezegd en aanspraak kon maken op de (contractueel overeengekomen) boeterente. Bij het gerechtshof werd de kredietnemer in het gelijk gesteld. Het Hof Amsterdam oordeelde dat, voor zover het de rentevaste leningen betrof, gelet op de feiten en omstandigheden van het geval de opzegging naar redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar was. Het Hof Amsterdam constateerde dat de bank haar contractuele zorgplicht had geschonden door onvoldoende oog te hebben voor de belangen van de kredietnemer.

De ING Bank ging in cassatie met het argument dat het Hof Amsterdam niet de juiste maatstaf had gehanteerd voor het opeisen van het krediet. De Hoge Raad was het daar niet mee eens en oordeelde dat de opzegging, met als gevolg een boete, in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

Indien een kredietgever/bank gebruik maakt van een overeengekomen bevoegdheid tot opzegging van de kredietovereenkomst, moet de rechtsgeldigheid daarvan worden beoordeeld aan de hand van de overeenkomst en de maatstaf van de redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 lid 2 BW). Dat betekent dat opzegging door de kredietgever op grond van een dergelijke bevoegdheid niet rechtsgeldig is, indien dat, gelet op de omstandigheden van het geval, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

¹ Hof Arnhem 18 februari 2003, ECLI:NL:GHARN:2003:AF5233

² HR 10 oktober 2014, ECLI:NL:HR:2014:2929

Conclusie

De Hoge Raad geeft duidelijkheid in dit arrest omtrent de maatstaf waaraan opzegging van krediet getoetst dient te worden. De Hoge Raad bevestigt dat de contractueel overeengekomen opzeggingsgronden van toepassing zijn tussen partijen, tenzij deze opzegging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Kortom: een krediet kan worden opgezegd, tenzij dit onaanvaardbaar is.

Wel is het mogelijk dat onder omstandigheden boeterente niet verschuldigd is bij tussentijds opzeggen van het krediet. Verder heeft de Hoge Raad bepaald dat de contractueel overeengekomen zorgplicht (art. 2 Algemene Bankvoorwaarden) van belang is bij de beoordeling of een krediet kan worden opgezegd.

Contact

Jaap Vreugdenhil

T: (0)88 407 04 85

E: jaap.vreugdenhil@hvglaw.nl

Lesley Milosevic

T: (0)88 407 20 55

E: lesley.milosevic@hvglaw.nl

HVG

Advocaten | Notarissen

Over HVG

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP (HVG) is een toonaangevend advocaten- en notarissenkantoor met hoogwaardige juridische dienstverlening. Onze advocaten en (kandidaat-) notarissen zijn actief op alle rechtsgebieden die voor ondernemingen relevant zijn. Met vestigingen in Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht, Brussel en New York zijn wij in staat u passende oplossingen te bieden voor al uw juridische vraagstukken. In Nederland heeft HVG een strategische alliantie met Ernst & Young Belastingadviseurs LLP.

www.hvglaw.nl

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales met registratienummer OC335658 en is in Nederland geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24433164.

© 2015 Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP

Disclaimer

Deze publicatie is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Voor mogelijke onjuistheid en/of onvolledigheid van de hierin verstrekte informatie aanvaardt HVG geen aansprakelijkheid, evenmin kunnen aan de inhoud van deze publicatierechten worden ontleend.